

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. Egy esztendő ára 10 fillér.
Községek, tanítók, iparosok és egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 8 koronáért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.
Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.
Kiadóhivatal K.-Vásárhely az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetések és előfizetési pénzek küldendők.

Gazdasági érdekharc.

Budapest, 1900. nov. 3.

Palmerston szerint az ember badakozó állat: a fighting animal. Lehet, hogy igaza van, csak hogy a küzdelem ezéja, a háboru eszköze változik az emberek egyénisége, a korszakok különfélesége szerint. Az erdei vadak ellen védekező ősembernek a fasuhangja és az ujkori Mannlicher-puska között, melylyel a civilizáció nevében az emberek tizezreit küldjük a másvilágba, igen nagy a különbség; az ókori vitézek nyilai és a legújabb öntésű Krupp-ágyuk között hasonlóképpen, de azért a modern emberből ha kitör az animal fighting: Valdersee tábornokon csak úgy erőt vesz a gonosz indulat, minterőt vett közvetlenül a világ teremtmése után Ádám idősb fián, a haragos Kainon.

A béte humaine a legatavisztikusabb jellege az emberiségnek, ámde az ember nemcsak állat, de a civilizáció legfenségesebb javaiért lelkesedni tudó erkölcsi lény is.

Ez az oka annak, hogy a legádázabb küzdelmekben is felfelesillámlik egy-egy eszményibb motívum.

A görögöknek a perzsák ellen vívott szabadságharca nem tekinthető pusztán

csak a fizikai erők mérkőzésének. Nagy Sándor ázsiai hadjárata a nyugati civilizációt plántálja át a keletre, a római világbirodalom világszerte terjesztője lőn a római műveltségnek, és később a kereszténység elterjedésének is; a kereszties hadjáratokat a Megváltóért való rajongás szülte s a harminczéves háborúnak a hit ereje és vallási fanatizmus voltak fő-
okozói.

A XIX. század javarészét a nemzeti és nemzetiségi eszme küzdelme töltötte be, de a XX. század már a gazdasági érdekharcok jegyében jelentkezett. A gazdasági érdekért való harc, a kenyérért való küzdelem, a struggle for life ősi jellegzője az emberi természetnek, de sohasem domborodott ki ez a természetrajzi jellege az embernek oly éles vonalakban, mint az új század küszöbén. Érdekharc folyik mindenütt, mindenki ellen s minden irányban.

A munkás a munkaadó ellen, a hivatalnok a hivataladó állam avagy testület ellen. Kereskedelem és ipar élet-halálharcot vív a mezőgazdaság ellen.

De nem csak egyének egyének ellen, a társadalmi rétegek a társadalom rétegei ellen, hanem országok országok, sőt földrészek földrészek ellen vívnak végső elkeseredéssel rettenetes harcot.

Ha még a vén Európa szorongatja Afrikát és Ázsiát, de már közel az idő, amikor az ifjú Amerika nyakára fog hágni a vén Európának. A mi hazánk csak igen csekély szerepet játszik abban a nemzetközi érdekharcban, melyet a hatalmak és az egyes világrészek vívnak egymás ellen, de magában az országban annál pusztítóbb arányokban dul az érdekek összeütközéséből támadt háborúság.

Valamint nem kerülték el a múltban úgy mostanában sem kerülnek el hazánkat az idők nagy problémái. És valamint egykoron a népvándorlásnak, kereszties hadjáratoknak, tatárjárásnak, török invázió-
nak, vallásháborúknak, nem mi voltunk a megindító s közvetlen célpontjai, akként ma a XX. század elején is csak passzív tényezői vagyunk a kor uralkodó eszméinek. De azért nekünk nyugalmat avagy viszonylagos előnyöket ez a passzivitás nem biztosít, sőt a mi helyzetünk sokkal válságosabb, mint a küzdelemben aktív szerepet vívó nemzeteké. Passzív magatartásunk ugyanis nem annyira békés hajlamunknak, mint inkább nemzeti erőink fogyatékosságának a folyománya. A világszerte folyó zsiibongás a magyar nemzetet nemcsak hogy nem találta politikailag teljesen független állapotban,

T Á R G Z A.

SZÓKE HAJ.

Nincs több olyan haj, mint az övé. Ki volt ő?

Őszi délután melabuja visszahív a múltba. Kutatok régi levelek, emlékek között. Itt egy boríték, néhány levél, meg egy hajfürt. A leveleket én írtam egykor ő neki és visszakaptam azokért, amiket ő írt nekem. Nincs is tőle semmi emlékem, csak ez a hajfürt, meg a visszaküldött levelek. Az egyikből olvasom:

... Előrehozhatatlan, soha nem teljesülő vágyak élnek bennem, Mariska. Olykor azt hiszem, hogy megőrjít a reménytelenség, mert hiszen ilyen vágyak nem teljesülhetnek itt a földön. De mégis legjobban fáj nekem, hogy maga nem lehet az enyém. Pedig ha az enyém lehetne!... Az én elérhetetlen vágyaim akkor sem szállának el. De a reménytelenségünkön való szent bubánat az én kis feleségem vigasztalásával: ez az én boldogságom titka...

Régen volt. Hosszu óvek suhantak el fölöttem s én ezen az estebe hajló őszi délutánon ismét csak ő rá gondolok. Csöndesen hull az eső. Egy esőppje megül az ablakom sarkában. Ezt a csöppet nézem. A nagy fénytelen szürkességben ki tudja mitől esillog. Csak egy esőcsepp, semmi más. De úgy hasonlít a könnyesepphez, amelyben gyakran benne van egy élet, az egész világ. Ez az esőcsepp piezinyko nyílás a sűrű, szürke fátyolon, melyet az ősz ráterített mindenre.

Kietlen, egyhangú szürkességén át száll vissza a lólkem egy könnyeseppig. Erre a hajfürtre hullott

valaha némán, titokban és benne volt egy egész élet boldogsága. Látom, egyre nézem ezt a piezinyko esőcseppet, nő, növekedik csodásan esillog. A kezemen pedig itt van ez a selymes hajfürt. Olyan, mint volt egykor, most is szép, aranyos... nem lett olyan csunya szürke, mint az enyém. Ugy érzem, mintha most is hullana rá egy könnyesepp, a vén ember-könny. De megbocsátható, mert csodálatosan szép haja volt annak a leánynak. Finom szála lágy harmoniában simultak egymás mellé vagy érdekesen kuszálódtak össze, mint zivatar után itt-ott a buzakalászok. És fénylett ez a haj. Olykor úgy esillogott, mint holdsugárban a tengerszem tükré, máskor kápráztatón ragyogott, Rejtőlmcs, titokzatos varázsa volt. Ha csöndes sötétben homályos szobába csak egy szikrányi napsugár lopózott, az az ő hajára telepedett le, bujkált az aranszála között. Ilyenkor meg-megvillant itt-ott a haj, némely fürt mellől hűvös láng csapott elő, mint a lidérezfény az ingoványon. Még ha nem is látta valaki az ő haját, valami magnetikus erő észrevételle vele, hogy közelében támadt valami szokatlan, különös ragyogás. Ri kellett pillantania, hogy azután ne tudja a tekintetét másfelé fordítani, hogy gyönyörködje benne és hogy busan, lemondóan sóhajtsa, ha eltűnt a látomás. A kigyóbüvölő szemének hatalmából volt valami ebben a hajban, mely a viselőjét nagyon ékesítette, csodálatosan megszépítette.

Mi volt hát ez a haj?

A nyári nap diadalmasan letűző sugarában drágaköves, büszke korona, őszi vöröfényben aranykálásból soha nem látott virágokból kötött koszoru, esillogos, holdas éjen glória egy csodaszép fejkörül, ha pedig sötétség szállott a földre; csalogató lidérezfény, bejárhatatlan hosszú, uttalan pusztaságon.

Egyszer rekkenő augusztusi délután a kertre nyíló ablaknál szemben ült velem és sok könnyőrgésre kibontotta a haját. Végig folyt a vállán, le a gyökény karosszék karfáján. A nyitott ablakon keresztül reá hullott a napsugár; kábultan néztem, ez a szépség elvakított. Aztán resztető kézzel nyultam az ideális aransátor szövétéhez. Ujjaim hegyén soha nem érzett égő láz futott a szívembe, az agyamban... Szálakra szedtem a haját. Majd keresztül néztem egy egy szálon, tudja Isten meddig. Homályosuló szemem előtt délibábos alföldi táj vonult el, aztán tarka virágos réten tánczó látványos alakokat láttam, lopkét szállni a virágra, rózsát fakadni, galambot esőkolózni almavirágos ágon, amely fölő szívárványos ég borul tisztán kék kárpitjával. Elfödtem a szemem a sűrű fonatokkal, beletemettem arcomat... Fárasztó bolyongás után sötét olajfaerdők részegítő mélyébe tévedtem, ahonnan nincs kivezető út, csak csöndes meghalás, illatba fulva hervadt levéltől eltakarva...

* * *

Mikor elváltunk azon a csöndes tavaszi alkonyaton, még egyszer visszapillantottam reá. Csak egy-két fürtöt láttam a bucsuzó napsugárban s néztem soká... soká. A pihenő nagyvárosra lassan ereszkedett le az éj s a nagy titokzatos sötétből, a nap már rég letűnt ki tudja, honnan szállt hajára egy tündöklő bűvös fényugár... Régen volt, örökre megigézott ez a látvány. Smiközben a fürtön megremgtem, most is elkövetkezett az éj, kétségbe-ejtő gyászos feketeségben... Szorongatom a fürtöt s vádoló magamat, hogy miért nem tudtam eldobni... miért nem tudtam feledni a Loreley haját.

Nemeskéri Kiss J.

ami egyébként az állami biztonság szempontjából talán nem is oly nagy baj, de — s ez már igen nagy baj — szoros gazdasági kapcsolatban talál bennünket olyan nemzettel, mely évszázadok óta Magyarország gazdasági erejének kizsákmányolására törekszik. És minél tüzetesebb lesz a nemzetközi viaskodás, minél jobban kiszorítja az osztrák ipart a német, az angol és az amerikai verseny, minél inkább siklik ki Ausztria lábai alól a külföldi piac, annál inkább kell, hogy ez ami legbensőbb politikai és gazdasági szövetségünk Magyarország gazdasági kizsákmányolásában keresse létezésének és fennmaradásának fő forrásait.

Az utóbbi négy év története elég ríktó képét nyújtja annak a feneketlen irigységnek, annak a nagy érdekhajhásznak, amit Ausztria a mi rovásunkra — elég gyakran nemtelen fegyverekkel — iparkodott és iparkodik ezentúl is megvalósítani.

Aggodalommal tekintünk a jövő eseményei elé, mert ámbátor politikai okokból szívesen fentartanók továbbra is az Ausztriával való vámközösséget, de érezzük, hogy e közösség fentartása ma-holnap abszolút lehetetlenséggé válik. Ne ringassuk magunkat illúziókban, ha még egyszer egyezkedésre kerülne a dolog, az osztrákok nem fogják nekünk megadni még azokat a koncessziókat sem, amelyeket Bánffy Dezsőnek sikerült kicsikarni a Radeni-kormánytól.

S most felvethetjük azt a kérdést, ha — nagyon természetes, csak elméleti jelentőségében vetjük csak fel a kérdést: ha az új alkudozások idején ismét Bánffy Dezső állana az ügyek élén, lehetséges volna-e, hogy ő kevesebbel érje be, mint beírta a múltban, avagy a 67-es alap e föltétlen hívének is nem-e kellene levonni a konzekvenciákat s bár nehéz szívvel nem-e határozná el magát arra, hogy föllássa a vámsorompókat. Budapest törvényhatóságának multheti, nagyszerű megnyilatkozása komoly intelem lehetett volna az osztrákoknak avégből, hogy észretérjenek, de sajnálattal konstatáljuk, Budapest ostentatív megnyilatkozása sem törtette észre az örvény szélén haladó osztrákokat. Erre legjobb bizonyosság az e hét elején Bécsben megtartott osztrák iparosok kongresszusa. Ezen a nagy jelentőségű értekezleten az osztrák ipar legilletékesebb képviselőin kívül résztvettek

Körber miniszterelnök, Call báró kereskedelmi miniszter, az alsó-ausztriai helytartó, Bécs város polgármestere s az államtitkárok és miniszteri tanácsosok a belügyi, pénzügyi, kereskedelmi, vasúti, földmívelési és igazságügyi miniszteriumok képviselőiben. Ezenkívül a bécsi, gráci, linzi, olmüzei, troppau, reichenbergi, égeri, krakói és spalatói kereskedelmi és iparkamarák küldöttjei.

És ezen a gyűlésen rövid vita után egyhangulag elfogadták Kobatsch Rudolf dr. következő határozati javaslatát:

Kérjük föl a kormányt, hogy szólaljon föl, esetleg ellenintézkedéseket tegyen a magyar kormány eljárása ellen, mely a szállításoknál a magyar pályázók elvi elsőbbségben való részesítése által az osztrák ipart kiszorítja a magyar piacról. Tekintettel azonban arra, hogy egy igazságos vám- és kereskedelmiszövetség mindkét állam, de különösen

Magyarország gazdasági érdekében áll, a határozati javaslat azt ajánlja, hogy indítsák meg a tárgyalásokat egy végleges vám- és kereskedelmiszövetség megkötése iránt. Az ily vám- és kereskedelmi szövetségben a következő posztulátumokat kell figyelembe venni: az átutalási eljárás egyszerűsítése, közös legfőbb központi hatóság létesítése vámjogi ügyekben, az eddig közös vámjövődékek elválasztása, az örlési forgalom megszüntetése, az ipar szükségleteinek figyelembevétele az autonom vámtarifa föllállításánál, és az új kereskedelmiszervezők megkötésénél, teljesen egyenlő elbánás a két állam kereskedőivel és iparosával, különösen a közszállításoknál, csak a közös hivatalok és intézmények szállításánál vétessenek a pályázók a kvóta arányban figyelembe. A két állam kötelezze magát, hogy magánosok megrendeléseire nem lesz befolyással. Ha ilyen, mindkét félre nézve igazságos kiegyezés nem volna keresztülvihető, úgy jobb, ha egyáltalában nem jó létre kiegyezés.

Az osztrákok óhajják tehát, hogy szűnjék meg a magyar államönrendelkezési joga a vasúti tarifa dolgában, nehogy dijszabásokkal s refakeziákkal gyámolthassza a közös vámok által lenyűgözött magyar ipart. És a míg a közös szállításoknál kikötik, hogy a két állam csak a kvóta arányban részesedjék a szállításokban, addig a magyar állami közszállítások ügyében teljes paritást követelnek az osztrák állampolgárok részére.

Ujabb közösgyűlést is akarnak létesíteni. Nem elégszenek meg azzal, hogy a vámközösség állandóságát és felbonthatatlanságát követelik, de azt is akarnák, hogy a saját pénzükön létesített újabb közös intézményekkel új szerveket létesítsünk az osztrák ipar védelmére. E czélból követelik, hogy a vámjogi kérdések elintézésére közös hivatal állítsák fel és jogi kötelező erővel bíró értesítő hivatal létesítsék vámjogi kérdések számára. A két állam közbenső forgalmának statisztikáját közös bizottság állítsa össze. A közszállításoknál a két állam polgárai egyenjogúságának megóvása fölött egy közös ellenőrző bizottság őrködjék.

S mi, a midőn végigtekintünk a felekezeti, társadalmi és gazdasági viszálkodások által meggyengített magyar nemzetet, nem minden aggodalom nélkül gondolunk erre a küzdelemre. De bizva a nemzet életrealitásában s politikai érettségében erős reményünk támad, hogy ha akad előrelátó bátor vezére ennek a nemzetnek, akkor, miként a múltban a politikai, azonképpen a jövőben a gazdasági téren is győzedelmeskedni fogunk Ausztrián.

Veritas.

A magyar korona országainak harmincz éves államháztartása. 1868-tól 1897-ig.

— A m. kir. állami számvevőszék által szolgáltatott adatok nyomán közlésezi Benke Gyula országgyűlési képviselő, a zárszámadásvizsgáló-bizottság elnöke. —

Várcsuk országgyűlési képviselője, Benke Gyula urtól egy igen érdekes füzet jelent meg a fenni cím alatt. Ezen füzet Magyarország 30 évi állami háztartását tárgyalja nagy tudással és szakértelemmel. Ha valaki e művet elolvassa, azonnal tisztában van azzal, hogy egy kitűnő pénzügyi kapacitás pontos és lelkiismeretes munkája az, melyben 30 éves állami háztartásunk főbb mozzanatai összegezve fel vannak sorolva. E kis munka bizonyosan fel ér egy néhány czifra országgyűlési beszédhez s bizonyosságul szolgál annak, hogy a mi derék képviselőnk a parlamentben igen hasznos munkát végez. Az érdekes művet következőkben ismertetjük:

Az állami számvevőszék jelentése a magyar korona országainak 1868—1897-ig terjedő államháztartása eredményeiről külön táblázatokban kimutatja, mennyit tettek ezen 30 évi időszak alatt az állami

gazdálkodás tulajdonképeni költségei, mennyit folyt be állami jövedelmekben, s mennyi az ezek egybevetése folytán mutatkozó pénztári fölösleg vagy hiány, végül mily összegekkel szerepelnek az évi zárszámadásokban a hitelműveleti (kölesönügyloti) vagyoncserét képező (beruházási stb.) és egyéb nem valódi kiadások és bevételek s mint alakult évről-évre az összes pénztári kezelés mérlege.

Ugy a bevételeket, mint a kiadásokat netto összegekben közli az állami számvevőszék, vagyis az állami jövedelmeket és egyéb bevételeket az azok beszerzésére fordított kiadásoknak, a költségeket és egyéb kiadásokat pedig a velük kapcsolatos és önálló bevételekként számba nem vett bevételi tételeknek levonásával mutatja ki, mi által könnyebbé vált az áttekintés a nagy háztartási számadat felett.

E számadatok, a mint egymás mellé állítva, hol emelkedő, hol meg alábbszálló irányzatot követnek s majd fölöslegről, majd hiányról tanuskodnak, hű képét adják egész államháztartásunk történelmi fejlődésének, kezdve az újabb alkotmányos berendezkedés első idejétől egészen a közelmúlt napokig. Törekvésünk haladni a gazdasági és kulturális élet terén és ebbeli igyekezetünk eredményei élénk kifejezésre találnak az egyre változó zárszámadási adatokban.

Alig van állami alkotás, mely legalább közvetve ki ne hatna a nemzet anyagi életére s ez uton is nyomot ne hagyna az állami háztartás körében. A mely intézmények közvetlenül szolgálják a nemzet anyagi érdekeit s közvetlenül fejlesztik alkalmasak az állam anyagi erőforrásait, azoknak hatása természetesen könnyebben állapítható meg az államháztartás eredményei körében rövidebb időszakok alatt is; de azok a nagy áldozatok, melyeket a nemzet magasabb kulturális érdekeinek szolgálatában annyi éven át hozott s mai napig egyre növekvő mértékben hoz, következményeikben szintén nem hagyják érintetlenül az államháztartást, éppen csak hosszabb időszakokra van szükség, hogy hatásuk az állami gazdálkodás terén is kellően érvényesülhessen, s ez a hatás az egyes tételekben számszerint kevésbé pontosan állapítható meg. A nagyobb időszakok alatt elért gazdasági eredményekben azonban főt tényezőül ott találjuk ezeket az intézményeket is. Az a 30 év, melyre visszapillantunk, a nemzet életképességének nehéz próbája volt. Időnkint nehéz viszonyok, sőt súlyos válságokkal küzdve, egészen vége mégis nagyot haladtunk gazdaságilag és kulturálisan, az alkotmány helyreállítása idejében fennállott erőtlenség és némilog el is hanyagolt állapotokhoz képest.

Széles alapon berendezkedtünk az államélet minden irányában és nagy áldozatkészséggel megvetettük szilárd alapját további gazdasági és művelődési fejlődésünknek.

Az az anyagi erő, melyre a zárszámadási adatok szerint, az államháztartás újabb támaszkodhatik, egy rengeteg áldozatok árán fokozatosan elért erősödés jele és következménye.

Illemben volna azt állítani, hogy az állam csupán újabb adók és egyéb terhek életbeléptetésével szerzett fedezetet a rohamosan megnövekedett állami szükségletek számára, a zárszámadási adatok igazolják, hogy a nemzet számtalan üdvös intézmény, általa erőben is gyarapodott s hogy a bővebb jövedelem nem csekély részben ennek a tényezőnek is szüleménye.

Sajnos, e hosszú időszak alatt egyetlen esztendő sem múlt el a nélkül, hogy az államnak ne kellett volna hitelét itt igénybe vennie, sőt az ily módon megnövekedett pénzerő sem volt mindig elegendő pénzbeli folyó szükségleteinek fedezésére.

A nemzet jövőjét biztosító intézmények létesítése és fentartása már az alkotmány helyreállítása után való első években óriási követelésekkel állott a nemzet áldozatkészsége elé; a változott viszonyok új életre ébresztették a nemzetet, az önálló nemzeti intézmények utáni vágy fiatal erővel tört magának utat s az egész vonalon nagy arányokban megindult az alkotás munkája.

Az egyszer létesített állami intézmények működésben tartása s az egyre növekedő igényekhez képest újabb modern intézmények alkotása természetesen nem szüntethető a későbbi években sem

s így az állami szükségleteknek állandóan növekvő tendenciájával találkozunk. Azon jelentékeny összegek mellett, melyeket az állami intézmények fentartása kezdettől fogva sévről-évre mind nagyobb mértékben igényel, ugyanezek jelentékenyek a hasznos beruházásokra fordított kiadások is.

Az évek során százával-ezrével felomósztott miliók látára az utóbbi tény bátran megnyugvásul szolgálhat, mert ekként anyagi erőnknek nagy része vasutakra, vízi és közutakra, posta, távirda és távbeszélő fejlesztésére, a tengeri hajózás emelésére stb. stb. fordíthatván, el nem vészett, hanem további haladásunk és gyarapodásunk érdekében jóformán csak alakot cserélt, hogy kamatosul visszatérjen. Ezen intézmények első berendezése és felszerelése bizonyos határon innen nem korlátozható, gyümölcsöző voltak azonban az államháztartás irányában is az igénybevétel mérvétől függ, mi ismét szoros összefüggésben van a nemzet általános haladásával, műveltségi foka szerint változó igényeivel, egész anyagi és szellemi jólétének lendületével.

Ezért legnagyobb áldozataink gyümölcsét csak a jövőtől várhatjuk igazán, s ezzel igazolást nyer állami adósságaink nagy része, melyek a messze jövőre is kiható intézmények érdekében válván szükségessé, méltányos és indokolt, hogy a velük járó tehernek egy részét is a következő nemzedékek viseljék.

Áttérve a 30 évi államháztartási eredmények részletesebb taglalására és méltatására, érdekes kiemelni a következőket:

Az állam nyugdíjterhe, mely az 1868. évi zárszámadás szerint 2864 millió forintot tett, a régebbi s időközben magasabb korban jutott tisztviselőknek fokozatos nyugdíjazása, továbbá az újabban alkalmazottak egy részének — több ágazatnál a szolgálat rendkívüli terhes volta miatt — idő előtt bekövetkezett munkaképtelensége s a több ízben helyt foglalt szervezések folytán következetesen emelkedett s az 1897. évben már 8416 millió forintot tett.

Állami adósságaink állandó növekedése kapcsán az azok kamataira és kezelési költségeire fordított összegek is következetesen emelkedtek; e czélra 1868-ban 48521 millió forint kellett, az 1884. évben az ebbeli szükséglet már meghaladja a 100 millió forintot, 1891-ben pedig az időközben elért 112 millió fortról 1335 millió fortra emelkedett az általános rési jogok után kötvényekben adott kártalanítás és a szab. osztrák-magyar államvasúttársaság magyarországi vonalainak megváltása folytán; azontul 131-132 millió forintot tesz az évi szükséglet.

(Folytatjuk.)

Felhívás a közönséghez.

Az erdélyi róm. kath. status igazgató-tanácsa 1982-899. szám alatt felkért, hogy a kézdivásárhely-kantai róm. kath. gimnázium főgimnáziummá tétele biztosítására az e megyében lakó adózatkösz lakosságot adakozásra hívjam fel.

Azon tekintetből is, hogy ezen gimnázium főgimnáziummá tétele a Kézdivásárhely és lakosságának kiváló érdeke és hogy ez egy régi óhajítás, a székelység érdekében van szerencsém a t. közönséget felkérni kegyes adományokkal járulni a cél elérésé tekintetéből.

Kevesen vagyunk kik vagy kiknek szülői vagy ősai, ezen hajdan kitűnőleg vezetett kantai gimnáziumban ne nyertek volna kiképzést, és részint a hála ez intézet iránt, valamint szüleink és ősünk iránti kegyelet adóját rójuk le az által, ha ezen intézet létét biztosítjuk.

Egy küldöttség élén szerencsés voltam a magas közoktatási kormány ez iránti támogatását kikérni és sikerrel; mert már ma a négyosztályú gimnáziumnak hat osztálya van és évről-évre fog az megfelelő segélyvel nyolcosztályúvá fejlesztetni.

Azonban ma már okvetlenül szükséges, hogy az épületek és a növendékek bennlakására szolgáló helyiségek a fejlesztésre szükséges módon építtessenek.

Háromszék vármegye társadalma Seps-Szent-György várossal megteremtette az ev. ref. főiskolát és ugyanezen vármegye társadalmi, hiszem, hogy a kantai róm. kath. főgimnázium létesítéséhez éppoly lelkesedéssel hozza össze filléreit, mely fillérek lelkes nők és férfiak gyűjtésével a kívánt eredményt eléri.

Nem járok új uton, dr. Bánffy Zsigmond ügyvéd ur már maradandó emléket szerzett ezen czélra gyűjtésével.

Én csak azokhoz fordulok, kik ezideig nem adakoztak.

Higyjék meg, minden fillér, mit összehozunk, a székelység itthontartására fog szolgálni; mert a magyar műveltség megszerzésével erős várakat építünk a kíváncsóság ellen.

A mult ezredében Isten segítségével megtartotta a székelység a földet vérével, az új ezredében hozzuk össze filléreinket, hogy a székelységet a kor kívánalmai szerinti műveltséggel ellátva, képesse tegyük a nagyvilág műveltsége színvonalán fentartani és az által létét biztosítani.

Bizva, hogy megérteneik, kildöm szét az aláírási ivateket és kérem azokat hozzám visszaküldeni.

Kelt Seps-Szent-Györgyön, 1900. november hó 1-én.

Hazaifas üdvözléssel:

Potsa József,

Háromszék vármegye főispánja,
cs. és kir. valóságos belső titkos tanácsos és kamarás,
a kantai róm. kath. főgimnázium főgondnoka.

Ezen felhívást azon megjegyzéssel közöljük, hogy adományokat lapunk is elfogad s azokat nyilvánosan nyugtatja.

Ünnepély Lemhényben.

A keresztény Magyarország 900 évi fennállásának emlékére folyó hó 4-én a Lemhény község patronussága mellett fentartott iskolák egyik helyiségében — a központi iskola nagytermében — szép és megható ünnepélyt rendezett a helybeli iskolások elnöke. Ft. László József plébános, a mely ünnepélyen a községbelieken kívül többen is részt vettek. Nyújtód községből megjelentek száma a kétszázat meghaladta. Az ünnepély műsora a következőkből állott:

1. Megnyitó beszéd. Tartja: László József plébános.
2. Hymnus. Éneklik: a tanulók.
3. Örvendezzünk. Szavalja: Dénes László IV. oszt. tanuló.
4. Király-dal. Éneklik: a tanulók.
5. Felolvasás. A keresztény Magyarország kilencszáz évi fennállásának méltatása. Tartja: Veress Ilona tanítónő.
6. Pápai hymnus. Énekli: a tanítói kar.
7. XIII. Leó. Szavalja: Dani Veronika IV. oszt. tanuló.
8. Szent Imre herceg. Szavalja: Zsigmond László V. oszt. tanuló.
9. Oh mint reszket... (solo.) Énekli: Szabó Antal tanító, harmoniumon kíséri Baka László és hegedűn Bene Sándor tanítók.
10. Ima a magyar-nemzetért. Szavalja: Kövér Ferencz V. oszt. tanuló.
11. Ki volt a jobb? Szavalja: Tuzson Juliánna V. oszt. tanuló.
12. Nemzeti dal. Énekli: a tanítói kar.
13. Hazám. Szavalja: Gyergyai Anna V. oszt. tanuló.
14. Népdal egyveleg. Énekli: a tanítói kar.
15. Záróbeszéd. Tartja: László József plébános.
16. Induló. Éneklik: a tanulók.

Az iskolaszéki-elnök megható szavakkal cselelt az ünnepély jelentőségét, s mélyen átgondolt rövid megnyitó beszéde nagy hatást gyakorolt a hallgató közönségre, a mit harsogó éljenzés, tapsvihar és egy leányka által átnyújtott élő virág esokor jutalmazott meg. Ezután a műsorban jelzett felolvasás, szavallatok és énekek aduttak elő, a melyek mindenike arról tanuskodott, hogy az itt fennálló iskolák tanteriben, nem csak az elemi népiskola iránt tartozó köteles érzék van teljesen kifújldvo, hanem ezzel kapcsolatosan kedves, hasznos és tanulmányos szórakozást is tudnak nyújtani a gondozásukra bízott gyermekeknek; a mely szórakozáseléggyé alkalmas arra, hogy a felnőttek is élvezettel hallgathassák. Ha minden községben a népnevelésnek ilyen bajnokai vannak, mint Lemhényben, úgy méltán elmondhatjuk, hogy „Magyarország nem volt, hanem csak lesz”?

Végül megkell emlékeznünk arról is, hogy az iskolaszéki elnök Ft. László József plébános ur záróbeszédjében méltatta a polgári község azon áldozat-

készséget, a mely a pátronussága mellett, fentartott iskolák érdekében eddig tett, s a jelen volt szülők és a község élén állókat lelkesen buzdította a további érdeklődés fokozására. Ugyan ekkor megemlékezett Gróf Majláth Gusztáv Károly püspökről is kinek ma névnapja lévén, őt, mint főpapot és mint a helybeli öt iskola pátronussát éltoite, ki 2000 koronával járult a most építés alatt álló ötödik iskola felállításához.

Ujdonságok.

— **Templomszentelés és papi jubileum.** A maksai ev. ref. templomot f. évi november hó 18-án szenteli fel méltóságos és főtisztelendő Dr. Bartók György ref. püspök. November 19-én pedig orgona szenteléssel kapcsolatosan Albisban nagytisztelendő Szini János v. espores ur 53 éves papi munkásságának jubileumán fog megjelenni. E nagyszabású ünnepségekre városunkból is sokan készülnek és a jubiláns nagytisztelendő ur érdemeit méltányolva, mi is őszintén gratulálunk.

— **„Erzsébet”-ünnepély az árvaleányházbán.** „A feledhetetlen nagy királyné emléke örökké élni fog, míg magyar lesz a földön.” Ezt hangoztatják hegyek, völgyek, rónák és bérézek 1898. szept. 10-én s hangoztatják és betartják ma is. A mi áldott emlékü „Erzsébet” királynénk nem csak nevét adta a háromszékvármegyei „Erzsébet” árvaleány-nevelő intézetnek, hanem szívét is, hogy abban lakozzék állandó szeretet és munka. Ő felsőge iránti mély hálájának maradandó emlékoszlopot emelt a vármegye közönsége akkor, midőn 20 ezer korona alapítványt tett arra a czélra, hogy annak évenkénti kamatai az intézet azon növendékei közt osztassanak ki minden nov. 19-én, Erzsébet királyné névnapján, kik magukat tisztességesen, becsületesen viselve férjhez mentek, vagy azon évben férjhez mennek. Az első ily emlékünnepély f. hó 19-én a következő programmal fog az intézet helyiségében megtartatni: 1. Növendékek éneke. 2. Alkalmi szavallat. 3. Ünnepi beszéd. 4. Növendékek éneke. 5. 814 korona jutalom segély kiadása. 6. Kiosztott jutalom megköszönése. 7. Növendékek együttes imája. 8. Növendékek bezáró éneke. E kegyeleti ünnepély elnök báró Szentkereszt Stephanie ő méltósága jelenlétében tartatik meg; az intézet alapító tagjai, tisztviselői, párfogói, jóakarói ez uton hívatnak meg. Mint eddig, úgy ez alkalommal is, azt hisszük, meg fog nyilvánulni ama meleg érdeklődés és szeretet, mely az intézetet létesítette és fentartja.

— **Közegészségügy.** Az újabb időben sokan meggyőződtek arról, hogy az egészség lényeges fentartása a hidegvíz. Fürdésnek rendes és helyes használata többet ér, mint bármely balzsam vagy bevező orvosság. Kézdi-Vásárhely város modern berendezésű fürdőjét oly kevesen veszik igénybe, hogy bámulatos. A hideg idők folyama alatt pedig egyedül itt nyereszhetünk valódi üdülést, vér és testnek frissességet. A kiszolgálás minden tekintetben előzékeny és példás tisztá. A fürdő kádak, zuhany rostélyok, bázének, ruhák, kabinok kiváló tiszták. Egy hiányzik csak, de erről is gondoskodik nemsokára a fürdő igazgatóság. Ez a fürdő használatára vonatkozó orvosi utasítás. T. i. ki melyiken kezdje és mint használja rendre a bázéneket és zuhanyokat. Ha ez meg lesz biztosabban használják a fürdőket és nem leendő annyi mese a fürdő hatásáról. Ez közegészségügyi kérdés; azt hisszük a városi főorvos ur is szívesen teszi az ügyet magáévé és segédkezet nyújt a fürdő igazgatóságnak abban, hogy városunk közönsége a modern fürdőt a maga kényelmére és jólétére minél gyakrabban igénybe vegye.

— **A. T. Hölgyközönségnek b. tudomására** adjuk, hogy csak divatos kelmek, nem silány kislejtezett áruk, hanem a legjobb minőségű szövetek mintagyűjteményét, mely tartalmazza a legutolsó divat franczia s angol ujdonságait pl. Homespun, Taylor-Mode, Matlasse stb. ingyen és bérmentve küldi meg Weiner Mátyás női ruhakelme áruháza, Budapest, VI., Andrássy ut 3.

— **Meghívó.** A kézdivásárhelyi Oltáregylet a jubiláris szent esztendőben, 1900. november 20-án Kézdi-Vásárhelyt templomi ünnepséggel összekötve

tartja meg évi közgyűlését, melyre az egyesület minden rangú és rendű tagját s az érdeklődő nagy közönséget tisztelettel meghívjuk. I. A templomi ünnepség sorrendje: 1. A minoriták templomában d. e. 9 órakor alkalmi szent beszéd, 2. A szent rózsafüzér közös elmondása. 3. Ünnepélyes szent mise. Szentségkítéssel. 4. Az Oltári szentségben jelenlevő Isten imádása és kiengesztelése. II. A gymn. dísztermében közgyűlés a következő tárgysorozattal: 1. Igazgatói bevezető és 2. Elnöki megnyitó beszéd. 3. Titkári jelentés. 4. A püspöki fölmentvény bemutatása az 1898. évi számadásról. 5. Az állandó számvizsgáló bizottság jelentése az egyesület vagyoni állapotáról. 6. Az idei vízkészítési gyűjtés számbavétele, megköszönése és a jövőre való elrendelése. 7. Alkalmi ügyek. 8. Indítványok. Kézdivásárhelyt, 1900. okt. 25. Bárány Szentkereszt Stophanie elnök, László József, jegyző.

— Csak 4 koronáért 200,000 korona nyerhető. Különösen kedvező nyerési esélyeket nyújtanak az 6 Felső által engedélyezett új államsorsjáték sorsjegyei, mirthogy 18,122 sorsjegy 418,640 korona készpénzben kerül egyszerre sorsolásra és a főnyeremény 200,000 korona. Állami felügyelet és kezesség. Minthogy e 4 koronás sorsjegyek előreláthatólag gyorsan elfognak, ajánlatos, hogy ily sorsjegyekre szóló megrendelések a Nemzeti Pénzváltó Részvénytársaságnál (Budapest, Gizella-tér, Haas-palota) mielőbb, de legkésőbb 8 napon belül beküldessenek. — A nevezett intézetnél osztály-sorsjegyek is kaphatók eredeti árakon és megjelöljük, hogy ez egyúttal az ország legnagyobb osztálysorsjegy-elárusító helye, mely a sorsjegy-vételeknek a legnagyobb előnyöket és biztonságot nyújtja.

Mezei egerek

tömeges és biztos kipusztítására ajánlom az általunk készített és már eddig is sok előkelő uradalomban, nagyobb gazdaságban, ugyancsak több közönségekben a legjobb sikereit használt

egérmérget

labdac alakban, eddigi tapasztalatok szerint 1 holdra 1-2 kiló elegendőnek bizonyult, 100 kiló ára 90 kor., öt kilós láda 6 kor.

SIPÓCZ ISTVÁN
gyógyszerész
Pécsett, (Barany-megye).

Megrendeléshez hatóságilag engedélyt kérek mellékelni.

Uj fogászati műterem.

Tisztelettel hozom Kézdi-Vásárhely város és vidéke n. é. közönségének becses tudomására, hogy többeknek szíves felkérése folytán folyó hó 22-én ide érkeztem és itt a „Millennium szálloda“ 2. sz. alatt, orvosi felügyelet mellett egy állandó,

FOGÁSZATI MŰTERMET

nyitottam.

Midőn ezt tudomására adni bátor vagyok, azon régi tervemet ohajtóm érvényre juttatni, miszerint a mult alkalommal történt itt időzésem alatt tapasztaltam, hogy e város fogbajban szenvedőinek nagyon is alkalmas volna egy minden tekintetben megfelelő fogászati terem nyitani s mint magyar honos és magyar honpolgár bizva azon reményben, hogy pártfogásával meg fog tisztelni, felhívom figyelmét az alábbi esetekre:

Műfogak szájpaddalás nélkül

a szájbán semmi kellemetlenséget nem okoz, rágásra beszédre teljesen megfelel, a valódi fogaktól el nem üt. Foghuzás orvosi felügyelt mellett, teljesen fájdalom okozás nélkül.

Plombálás: arannyal és ezüsttel.

Műfogak: arany, celluloid, aluminium és Kautsuk alapon.

Egyes fogak, egész fogsorok.

Található: D. e. 8-12-ig és d. u. 2-5-ig minden a fogászat körébe vágó műveletekre.

Jutányos árak!

Tudatom egyúttal, hogy a nálam történt megrendeléseknél előforduló javításokat díjmentesen fogom eszközölni.

Becsés bizalmát kéri hazafiúi tisztelettel:

(126. 3-0.)

Tóth Antal,

szájpaddalás nélküli fogak és fogsorok speciálístájja.

A néhai dr. Sinkovits Ignác hagyatékából az altorjai és kézdivásárhelyi határon lévő szántóföldek haszonbérbe kiadatnak, értekezhetni az örökösöknél.

(152. 4-0)

Csak ezzel a törvénysz. bej. védjeggyel valódi.
LONDON,
Chief Office S. W.
48 Brixton Road.
Főraktárak:
Barmann,
Angol India.
Agen. Zähring.
Alger.
Amsterdam,
H. Sanders,
Rokin 8.
Basel,
Szt. János gyógytár,
W. Kratz.
Belgrad,
Nikola A. Delini,
gyógytár Mihály
fejfedelműben,
Központi raktár
Szerbia részére.
Berlin, C.
Bologna.
Bruxelles,
Pharmacie Ch.
Delacroix & Co.
Budapest,
Török J.
Dr. Eggen L. és J.
Cairo.
Cöln a. Rh.,
Noris.
Darmstadt.
Eich, Luxemburg.
Schmidt P.,
gyógysz.

THIERRY A. mell- és gyomor-balzsamát

(a melyet az egészségügyi hatóság megvizsgált)
az egész világ kedveli és mindenütt keresik. Csak akkor valódi, ha az oldalt látható zölde, a törvényszéknél bejegyzett „apaca“-védjeggyel van ellátva. Főfőhatárán szor minden mell-, tüdő-, máj-, gyomorbetegség ellen stb. különlegesen kitűnően hat és sebet gyógyít.

Egy próbát meg bérmentesen 1 korona 40 fillér. Széjjelküldés csak előzetes fizetés esetén.

Thierry A. centifollakenőcső

(osodakenőcsőnek nevezik)
utolérhetetlen szívó erejű és gyógyítóhatású. Operációkat a legtöbb esetben fölöslegessé teszi. E kenőcsöt egy 14 éves, gyógyíthatatlannak tartott osont szűt, utabban pedig egy 22 éves rákoszerű bajt gyógyítottak meg. Antiszeptikus és gyógyítóhatású mindenféle seb gyógyításánál.

Próbát meg bérmentesen 1 kor. 80 fill. Csak előzetes fizetés esetén küldjük meg. Óvakodjanak utáztatoktól és kerüljék az értéktelen, ugynevezett házi kenőcsöket s más efféléket.

Cím: A. Thierry, gyógyszerár és gyár a Védőangyalhoz, Prograd, Pragerhof felé, a Déli vasut mentén.

Prospektus ingyen és bérmentve.

E szerek sohasem romlanak meg és jó azokat használatra készen a házban tartani. Az összes művelt államokban bejegyzett védjegyeimnek utáztatát a törvény bünteti.

Issigono,
Dordogne, Kopen-
hága,
fabriken farma.
Milánó,
A. Bertoloni.
Malmö, Sverige,
Apot. Lejonot.
Nantes,
Pharmacie
O. Fredet,
Nápoly, Palermo.
Páris,
Pharmacie
frangaise, 1 & 8,
Place de la Repu-
blique, Phar-
macie Deprey, 11,
Rue des Francs
Boulogne.
Prága,
Róma,
Corso, Agenzia
del Polidamio.
Roubaix,
Pharmacie
F. Gorrath.
Sarajewo,
Szeged,
Temesvár.
Triest, Veneza.
Vienne, Zürich.

Csak ezzel a törvénysz. bejegyzett védjeggyel valódi.
57474

FONTOS ERDŐ- ÉS FÜRÉSZTULAJDONOSOKNAK!

Cellulose gyártásra alkalmas egészséges tősfű 12 centiméter felüli átmérővel, egy méter hosszúságtól kezdve, jövő évi szállításra, jutányos áron vétetik.

Ajánlatok intézendők a brassói cellulosegyár részvénytársasághoz, Zernestre, (Brassó mellett).

(116. 6-8.)

BUTOR

készpénzfizetés mellett jutányos áron beszerezhető:

IFJ. JANCsó MÓZES

butorraktárában

KÉZDIVÁSÁRHELYT

HIRDETÉSEK

a „SZÉKELYFÖLD“ részére olcsó áron felvétetnek.

Ny. Ifj. Jancsó M.-nél K.-Vásárhelyt.